

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 15 februari 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45 m. m.

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t beträffande luftfartsfonden under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1944 framlagt förslag till stat för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45 m. m.

Å luftfartsfondens stat upptagas kostnader för underhåll och drift av luftfartslederna, kostnader för förvaltningen av Bulltofta och Torslanda flygplatser, hyres- och arrendeavgifter m. m. för förhyrda lokaler och områden samt ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten. Slutligen är å fondens utgiftssida upptaget understöd åt Aktiebolaget Aerotransport. Å statens inkomstsida upptagas hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och områden, diverse inkomster, inkomster av Bulltofta och Torslanda flygplatser samt utdelning å aktier i Aktiebolaget Aerotransport. Den brist, som uppkommer å staten för luftfartsfonden, avföres som underskott å riksstatens driftbudget under rubrik Utgifter för statens kapitalfonder.

Underskotten hava sedan luftfartsfondens tillkomst upptagits med följande belopp.

Budgetår	Kronor
1938/39	1 288 000
1939/40	1 324 500
1940/41	1 249 900
1941/42	1 164 900
1942/43	1 118 800
1943/44	1 056 200

Genom brev den 26 februari 1943 har Kungl. Maj:t fastställt följande, av riksdagen godkända

Stat			
för luftfartsfonden för budgetåret 1943/44.			
Inkomster	Kronor.	Utgifter	Kronor.
1. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och områden ..	15 000	1. Underhåll och drift av luftfartsleder, <i>förslagsvis</i>	284 900
2. Diverse inkomster	10 000	2. Förvaltningen av Bulltofta flygplats, <i>förslagsvis</i>	129 000
3. Inkomster av Bulltofta flygplats	132 000	3. Förvaltningen av Torslanda flygplats, <i>förslagsvis</i>	80 000
4. Inkomster av Torslanda flygplats	25 000	4. Hyres- och arrendeavgifter m. m. för förhyrda lokaler och områden, <i>förslagsvis</i>	10 000
5. Utdelning å aktier i aktiebolaget Aerotransport	228 200	5. Ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten, <i>förslagsvis</i> ..	400 000
Underskott att avföras å riksstatens driftbudget	1 056 200	6. Understöd av regelbunden luftfart	562 500
Summa kronor 1 466 400.		Summa kronor 1 466 400.	

I skrivelse den 31 augusti 1943 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag till stat för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden.

Vad angår posten till *underhåll och drift av luftfartsleder* har departementschefen biträtt statskontorets mening att avsaknaden av en klar gränsdragning mellan avlönings- och underhållsposterna icke är tillfredsställande. Antal och lönegradsplacering av extra ordinarie personal bör såsom hittills fastställas av Kungl. Maj:t, beträffande sådan personal i högre lönegrad än den 20:e efter beslut av riksdagen. Beträffande antal och storlek av arvoden till annan icke-ordinarie personal syntes vissa normerande föreskrifter tills vidare böra meddelas av Kungl. Maj:t. Arvoden till personal med månadsavlönning böra för framtiden icke få bestridas av andra än därför avsedda poster. Dessa poster böra tillmätas så, att de förslå till avlönan- de av all erforderlig sådan personal. Icke månadsavlönade anställningshavare för underhållsarbeten — väsentligen arbetarpersonal med avlöning enligt kollektivavtal — böra däremot alltjämt avlönas från underhållsposter.

Departementschefen anför därefter bland annat följande.

Det har under de senaste åren visat sig, att de medel, vilka stått till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för underhåll och drift av luftfartsleder, varit alltför knappt tillräckliga för att tillgodose de verkliga behoven. Till följd härav har Kungl. Maj:t måst meddela beslut om överskridande, delvis i ganska betydande utsträckning, av åtskilliga delposter. Omfattningen av de anläggningar, vilka såvitt nu kan bedömas komma att drivas och underhållas under nästa budgetår, har ökats icke oväsentligt. Sålunda kommer sty-

relsen att under innevarande budgetår övertaga underhåll och drift av Karlstads och Sundsvall—Härnösands flygplatser, varjämte Visby flygplats kommer att draga ökade underhållskostnader. Att ersätta underhållet av flygplatser, vilka äro eller beräknas bliva tagna i bruk för kommersiell lufttrafik, är icke förenligt vare sig med god ekonomi eller med flygsäkerhetens krav.

Med hänsyn till här anförda omständigheter har jag ansett mig böra i huvudsak biträda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ökning av de olika delposterna för nu ifrågakvarande ändamål.

Enligt departementschefens förslag skulle posten till underhåll och drift av luftfartsleder fördelas på följande delposter med här angivna belopp.

<i>Gemensamma utgifter.</i>	Kronor
Underhåll och drift av automobiler	5 500
Resekostnads- och traktamentsersättning vid tillsyn över luftfartslederna	15 000
Expenser	12 000
<i>Flygsäkerhetstjänsten.</i>	
Avlöningar till icke-ordinarie personal	81 400
Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 200
Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	13 000
Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	300
<i>Flygplatser och flygfjrrar.</i>	
Personal	115 000
Underhåll av belysningsanläggningar, byggnader och flygfält.....	118 000
Avgifter för elektrisk ström, <i>förslagsvis</i>	25 000
Summa kronor 397 400.	

Beträffande posten till *förvaltningen av Torslanda flygplats* förutsattes av departementschefen en höjning från 80 000 till 114 000 kronor. Till stöd för denna höjning ha främst åberopats under detta budgetår skedda överskridanden. Departementschefen har i övrigt anført bland annat följande.

Då Torslandafältets öppnande och bemanning för kommersiell trafik nödvändiggjort en ökning av den fast anställda personalen såväl för vakttjänst som i övrigt och anslagsposten för personal icke lämnat tillgång till härav betingade utgifter, hade erforderlig ökning lämpligen bort ske av medelsanvisningen för personaländamål. I stället hava kostnaderna för erforderlig personalförstärkning fördelats dels på avlöningsposten och dels på poster, som avsetts för andra ändamål än personalavlöningar men beträffande vilka Kungl. Maj:t på framställning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen medgivit överskridande. Sålunda har underhållsposten i avsevärd utsträckning belastats med utgifter, för vilka den icke lämpligen bör användas.

Under erinran att posten till *ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten* för 1944/45 preliminärt beräknats till 540 000 kronor har departementschefen anført följande.

Jag anser mig icke kunna avstyrka vidtagande av någon av de åtgärder för att trygga trafiksäkerheten genom effektiv radiotjänst, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och telegrafstyrelsen funnit erforderliga. Med hänsyn till

att utredningen om möjligheterna att nedbringa kostnaderna för radiotjänsten ännu ej slutförts finner jag dock anslagsposten för ändamålet böra tills vidare något begränsas. Till utgångspunkt för beräkningen torde böra tagas det belopp av 458 000 kronor, vartill kostnaderna uppskattats vid en trafikomfattning motsvarande förhållandena under det senast förflutna budgetåret. Detta belopp synes böra ökas med 14 000 kronor för trafik-kostnader vid Göteborgs markradiostation, vilken redan utrustats med personal för ökad trafik, varjämte ett belopp av förslagsvis 13 000 kronor torde böra beräknas för oförutsedda utgifter. Till anordnande av morseförbindelse mellan Göteborg och Jönköping har Kungl. Maj:t redan anvisat medel. Posten skulle alltså upptagas med 485 000 kronor.

Posten till *understöd av regelbunden luftfart*, som för innevarande budgetår är upptagen med 562 500 kronor, har för budgetåret 1944/45 — i överensstämmelse med gällande avtal, ingånget med Aktiebolaget Aerotransport — föreslagits till 487 500 kronor.

Staten för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45 skulle enligt departementschefens förslag erhålla följande utseende:

Stat			
för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45.			
<i>Inkomster:</i>	Kronor.	<i>Utgifter:</i>	Kronor.
1. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och områden	25 000	1. Underhåll och drift av luftfartsleder, <i>förslagsvis</i>	397 400
2. Diverse inkomster	25 000	2. Förvaltningen av Bulltofta flygplats, <i>förslagsvis</i>	144 000
3. Inkomster av Bulltofta flygplats	150 000	3. Förvaltningen av Torslanda flygplats, <i>förslagsvis</i>	114 000
4. Inkomster av Torslanda flygplats	50 000	4. Hyres- och arrendeavgifter m. m. för förhyrda lokaler och områden, <i>förslagsvis</i>	10 000
5. Utdelning å aktier i aktiebolaget Aerotransport	228 200	5. Ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten, <i>förslagsvis</i> . .	485 000
6. Ersättningar för väderleksobservationer	8 000	6. Understöd av regelbunden luftfart	487 500
Underskott att avföras å riksstaten	1 151 700		
Summa kronor 1 637 900.		Summa kronor 1 637 900.	

Utskottet.

De å luftfartsfonden föreslagna utgiftsposterna för nästkommande budgetår utvisa i allmänhet höjningar i förhållande till motsvarande poster för innevarande budgetår. Ett undantag härvidlag utgör posten understöd av regelbunden luftfart, vilken post i enlighet med de kontraktsevenliga normerna för subventionen till Aktiebolaget Aerotransport föreslås sänkt från 562 500 till 487 500 kronor. Trots sänkningen av denna utgiftspost och trots beräknade höjningar av vissa inkomstposter skulle underskottet å luftfartsfonden — att täckas från driftbudgeten — ökas från det å innevarande budgetårs stat upptagna beloppet 1 056 200 kronor till 1 151 700 kronor.

Posten underhåll och drift av luftfartsleder har ansetts böra höjas från 284 900 kronor till 397 400 kronor och posten till förvaltningen av den nyligen från Göteborgs stad övertagna Torslanda flygplats från 80 000 kronor till 114 000 kronor. Posten ersättning till telegrafverket för radiotjänst åt luftfarten har föreslagits höjd från 400 000 till 485 000 kronor.

Till stöd för dessa och övriga höjningar på utgiftssidan har kunnat åberopas, förutom redan skedda överskridanden av de i gällande stat upptagna posterna, den starka utveckling av civilflyget, som är att förutse efter ett kommande fredsslut. I detta avseende har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrat om de mycket vitt syftande planer för internationell svensk flygtrafik, som avsåges att realiseras genom det nybildade bolaget Svensk interkontinental lufttrafik aktiebolag (Sila).

Med hänsyn till dessa förhållanden och i betraktande dessutom av att ifrågavarande utgifter väsentligen avse att betrygga den för lufttrafiken erforderliga säkerhetstjänsten har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet anser sig dock därvid böra erinra, att särskilt de betydande överskridanden av anslagen till personal som skett göra det angeläget att noga tillse att personalutgifterna begränsas och att anställd personal i möjligaste mån anpassas efter det vid varje tidpunkt föreliggande behovet. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1944 framlagt förslag till stat för luftfartsfonden för budgetåret 1944/45;

b) för *Luftfartsfonden* för budgetåret 1944/45 å driftbudgeten upptaga ett underskott av 1 151 700 kronor.

Stockholm den 15 februari 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Lindström, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Bäcklund, Heiding* och *Carlström*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Bergström, Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Ward, Persson* i Falla, *Persson* i Tidaholm, *Andersson* i Malmö och *Olsson* i Kullenbergstorp.